

B 314/presidiet

Afgreiðsla Forsætisnefnd
DRÖG

Forsætisnefnd forsætisnefndar um
ráðherranefndartillögu
Fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar 2022

Tillaga

Haustið 2021 fóru fram pólitískar viðræður Norðurlandaráðs og Norrænu ráðherranefndarinnar um fjárhagsáætlunartillögu ráðherranefndarinnar 2022. Samkomulag náðist um neðangreindar breytingar um **15,1 m.da.kr.**

Forsætisnefnd leggur til að

Norðurlandaráð beini þeim tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar

að MR-SAM veiti **6,5 m.da.kr.** í markvissar aðgerðir á sviði menningarmála – m.a. fyrir tilstilli samnorrænna styrkjakerfa til menningarmála og samnorrænna menningarstofnana – sem eiga að stuðla að samþættingu Norðurlanda. Þetta er gert í kjölfar heimsfaraldurs þar sem lokuð landamæri og takmarkanir í löndunum hafa skapað sérlega þörf á að bæta aðgang að og þekkingu á menningu, listum og tungumálum norrænu grannríkjanna. Menningarsvið sér um framkvæmd aðgerðanna. MR-SAM skiptir fjárveitingum í samræmi við áherslur framtíðarsýnarinnar á grundvelli tillagna frá MR-K að loknum viðræðum menningarsviðs og Norrænu þekkingar- og menningarnefndarinnar.

að MR-SAM veiti **4,45 m.da.kr.** til verkefna á vegum MR-U. Verkefni geta til dæmis verið á sviði norræns rannsóknarsamstarfs. MR-SAM skiptir fjárveitingum í samræmi við áherslur framtíðarsýnarinnar á grundvelli tillagna frá MR-U að loknum viðræðum mennta- og rannsóknarsviðs og Norrænu þekkingar- og menningarnefndarinnar.

að MR-SAM veiti **250.000 da.kr.** til Norrænu blaðamannamiðstöðvarinnar í starfsemi, sem þróar vandaða blaðamennsku á Norðurlöndum, og sem á þann hátt vinnur gegn falsfréttum og vísvitandi dreifingu rangra upplýsinga.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **750.000 da.kr.** til Norræna menningarsjóðsins í verkefni, sem eiga að milda höggið af völdum COVID-19 á sviði menningarmála.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **50.000 da.kr.** til Orkester Norden.

að MR-SAM veiti **250.000 da.kr.** til Norrænu bókmenntavikunnar.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **350.000 da.kr.** til menningastyrkjaáætlunarinnar, sem Norræna stofnunin á Grænlandi (NAPA) hefur til umráða.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **500.000 da.kr.** til að efla „Norrænt tungumálasamstarf“ á vegum menntasviðs.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **200.000 da.kr.** til fjármögnunar kennslugáttarinnar „Norðurlönd í skólanum“ undir liðnum starfsstyrkur til Sambands norrænu félaganna. Þar með varðar eyrnamerkingin til „Norðurlanda í skólanum“ alls einni m.da.kr. af starfsstyrknum.

að MR-SAM veiti **500.000 da.kr.** til sérstakra hátíðarhalda í tilefni af degi Norðurlanda 2022 fyrir ungt fólk í skólum á Norðurlöndum.

að MR-SAM – auk fjárveitinga í fjárhagsáætlun – veiti **500.000 da.kr.** til að efla Nordjobb.

að MR-SAM veiti **800.000 da.kr.** til fagsviðs umhverfis- og loftslagsmála í því skyni að undirbúa og jafnvel koma á fót norrænum sjóði æskunnar um loftslagsmál og líffræðilega fjölbreytni. Við undirbúning málsins skulu fara fram viðræður hlutaðeigandi aðila, þar á meðal Norrænu sjálfbærnefndarinnar.

Auk ofangreindrar málamiðlunartillögu um fjárhagsáætlun er MR-SAM – í framhaldi af viðræðum við Norðurlandaráð – kunnugt um eftirfarandi:

- Að því er varðar ráðherranefnd á sviði samgöngumála eru löndin ekki einhuga að svo stöddu. Þetta útilokar þó ekki samstarf á öðrum stjórnsýslustigum. Í framkvæmdaáætlun framtíðarsýnar Norrænu ráðherranefndarinnar fyrir 2030 er töluverðri upphæð ráðstafað til vinnu að grænum samgöngum. Viðræður hlutaðeigandi aðila um möguleika á Norrænni ráðherranefnd um samgöngumál halda áfram.
- Að lokinni frekari umfjöllun um tillögu Norðurlandaráðs um að koma á fót sjóði æskunnar um loftslagsmál og líffræðilega fjölbreytni verði kannaðir möguleikar á fjármögnun árið 2023.

- Núverandi og verðandi formennskuland Norrænu ráðherranefndarinnar koma til fundar við Norðurlandaráð í lok árs 2021 til að hefja viðræður um gerð norrænna fjárhagsáætlana í framtíðinni.

Skýring

Fjárhagsáætlunarferlið 2022 hefur verið langt ferli, með mörgum blæbrigðum, þar sem Norðurlandaráð og Norræna ráðherranefndin hafa lagt hart að sér til að finna sameiginlegan grundvöll. Norðurlandaráð hefur í þessari vinnu sett fram áherslur sínar við ólík tilefni og áherslur ráðsins hafa verið lagfærðar jafnóðum, í takti við þróun viðræðna við ráðherranefndina.

Fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar 2022 hefur verið tekin til umfjöllunar á sex forsætisnefndarfundum Norðurlandaráðs, þremur fundum talsmanna flokkahópanna um fjárhagsáætlun og þremur fundum formennskulands Norðurlandaráðs og formennskuáætlunar samstarfsráðherranna í Norrænu ráðherranefndinni. Einnig hafa farið fram bréfaskipti milli formennskulands Norðurlandaráðs og formennskuáætlunar samstarfsráðherranna í Norrænu ráðherranefndinni.

Norðurlandaráð hefur tvívegis tjáð sig með ótvíræðum hætti til að leggja til breyttar áherslur í fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar fyrir árið 2022. Fyrst í upphafi árs, rétt áður en samstarfsráðherrarnir samþykktu leiðbeiningar Norrænu ráðherranefndarinnar um fjárhagsáætlun 2022, þ.e.a.s. heildarfjárhagsramma Norrænu ráðherranefndarinnar og ramma hvernar ráðherranefndar um sig, og svo aftur í lok sumars, eftir að tillaga að fjárhagsáætlun hafði verið lögð fram.

Tillögur Norðurlandaráðs að almennum breyttum áherslum í **janúar 2021**:

Helstu áherslur:

1. Ráðherranefnd um samgöngu- og grunnvirkjamál
2. Hlutverk Stjórnarsýsluhindranaráðs í málum sem varða ferðir milli landa á tímum Covid-19-faraldursins
3. Stefnumarkandi úttekt á afleiðingum kórónufaraldursins fyrir velferðar- og jafnréttismál almennt

Aðrar almennar áherslur:

4. Áhrifamat á niðurskurði á fjárveitingum til mennta- og rannsóknarsamstarfs og menningarsamstarfs
5. Sérstök áhersla á forvarnir gegn sjálfsvígum á öllum Norðurlöndum, þar á meðal árlegur norrænn leiðtogafundur um geðheilbrigðismál
6. Áframhaldandi áhersla á samnorrænar aðgerðir gegn auknu sýklalyfjaónæmi
7. Loftslagsvænn og sjálfbær byggingariðnaður
8. Framkvæmd samnings Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni

9. Binding og upptaka kolefnis, ásamt umbreytingu raforku í aðra orkugjafa (Power-to-X)
10. Hlutverk og þátttaka ungs fólks

Eftir að hafa borist tillaga að fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar 2022, lögðu nefndir Norðurlandaráðs í **júlí 2021** fram tillögur, og í **ágúst 2021** lögðu norrænu flokkahóparnir einnig fram tillögur varðandi tillöguna að fjárhagsáætlun. Á þeim tíma voru fjórir af fimm flokkahópum reiðubúnir til að fella tillöguna að fjárhagsáætlun, í þáverandi mynd, á þingi Norðurlandaráðs. Þessar tillögur voru teknar til umfjöllunar í forsætisnefnd og urðu hluti framhalds viðræðna.

Tillögur Norðurlandaráðs að breyttum áherslum innan heildarfjárhagsramma tillagna að fjárhagsáætlun, í **ágúst 2021**:

- 14,5 m. da.kr. niðurskurður á sviði menningarmála, menntamála og rannsókna gildi ekki fyrir árið 2022. Ákvörðuninni verði frestað þar til að loknu áfangamati fjögurra ára áætlunarinnar, sem fer fram í ár og á næsta ári.
- 10 m. da.kr. ár hvert til eftirfylgni og framkvæmdar stefnu Norðurlandaráðs um samfélagsöryggi og þeirra tillagna, sem er verið að vinna að varðandi aukið norrænt samstarf á sviði viðbúnaðar.
- 7,5 m. da.kr. til nýs norræns sjóðs æskunnar um loftslagsmál og líffræðilega fjölbreytni.
- 5 m. da.kr. til ýmissa áherslna
- 3 m. da.kr. til að sett verði á fót ráðherranefnd um samgöngumál árið 2022.

Í **október 2021** náðu Norðurlandaráð og Norræna ráðherranefndin fram málamiðlunartillögu um fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar fyrir árið 2022 sem nemur **15,1 m.da.kr.**

Hér er um verulega framför að ræða miðað við málamiðlunartillöguna um fjárhagsáætlun árið 2021, sem nam u.þ.b. tveimur m.da.kr.

Nýlunda er að málamiðlunartillagan um fjárhagsáætlun inniheldur auk þess þrjá liði, sem aðilar eru sammála um að vinna áfram með:

- Nýr norrænn sjóður æskunnar um loftslagsmál og líffræðilega fjölbreytni
- Viðræður hlutaðeigandi aðila um Norræna ráðherranefnd um samgöngumál
- Fundur núverandi og verðandi formennskulands Norðurlandaráðs og formennskulands Norrænu ráðherranefndarinnar um samstarfið um fjárhagsáætlun í framtíðinni

Sjónarmið forsætisnefndar

Forsætisnefnd telur að áform um niðurskurð á fjárhagsramma Norrænu ráðherranefndarinnar á sviði Norrænu ráðherranefndarinnar um menntamál og rannsóknir byggji á ákvörðun samstarfsráðherranna frá febrúar 2020, fáeinum dögum

áður en Norðurlöndin urðu fyrir barðinu á Covid-19 með lokunum og takmörkunum í kjölfarið. Þessi tími hefur bitnað illa á mörgum, ekki síst menningarlífi, ungu fólki og sviði menntamála. Þar sem við á Norðurlöndum höfum orðið fyrir barðinu á einum stærsta heimsfaraldri á síðari tímum, þarf einnig að taka tillit til þess í fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar.

Norðurlandaráð hefur því farið þess á leit að sá niðurskurður sem var samþykktur fyrir heimsfaraldurinn verði settur í biðstöðu, þar til Norræna ráðherranefndin hefur samið boðað mat á áætluninni og metið síðan með tilliti til nýs veruleika sem norrænt samstarf – þar á meðal menningarlífið og svið menntamála, er hluti af.

Forsætisnefnd telur að þátttaka ungs fólks í pólitískum ákvörðunum og framkvæmd heimsmarkmiðanna, Parísarsamkomulaginu og samningi SP um líffræðilega fjölbreytni séu mikilvægur þáttur í að ná grænum umskiptum samfélaga okkar. Á undanförunum árum hefur ungt fólk látið sig æ meira varða loftslagsmálin svo og verndun jarðar og líffræðilegrar fjölbreytni. Norðurlöndin verða að halda áfram að styðja við þann eldhug sem ríkir meðal ungs fólks. Við verðum að vinna með unga fólkinu að því að framfylgja heimsmarkmiðum um að draga úr loftslagsspori og stöðva hnignun líffræðilegrar fjölbreytni en jafnframt að treysta ungmennunum betur fyrir þeirra eigin framtíð.

Tillaga liggur fyrir um að koma á fót nýjum norrænum sjóði æskunnar um loftslagsmál og líffræðilega fjölbreytni, en hann á að skapa fjárhagslegan grundvöll þess að hrinda megi í framkvæmd mörgum góðum verkefnum og tillögum ungs fólks á Norðurlöndum. Í ár er einnig 50 ára afmæli Norðurlandaráðs æskunnar og því væri einnig vel við hæfi að styðja verkefni um sjóð æskunnar, sem bæði hefði tengingu við Norrænu sjálfbærnefndina og Norðurlandaráð æskunnar, og félli vel að norrænu framtíðarsýninni fyrir 2030, um að Norðurlöndin verði sjálfbært og samþætt svæði á heims-mælikvarða.

Forsætisnefnd telur að Norðurlandaráð hafi nú um margra ára skeið leitað til Norrænu ráðherranefndarinnar með tímabæra ósk um að koma á fót á nýjan leik ráðherranefnd um samgöngumál, með tilmælum Norðurlandaráðs, tillögum að framkvæmdaáætluninni og tillögum að breyttum áherslum fjárhagsáætlunar. Endurreist ráðherranefnd um samgöngumál fellur vel að framtíðarsýninni fyrir 2030, bæði að því er varðar samþættingu og græn umskipti. Forsætisnefnd leggur áherslu á að Norðurlandaráð óskar áfram eftir að sem fyrst verði sett á fót ráðherranefnd um samgöngumál.

Forsætisnefnd telur að viðræður í tengslum við fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar 2022 hafi verið skref í rétta átt til að efla samstarfið, en vill benda á að þörf er á nánara samstarfi Norrænu ráðherranefndarinnar og Norðurlandaráðs – varðandi pólitíska og umsýslulega þætti – í fjárhagsáætlunargerð í framtíðinni. Forsætisnefnd hlakkar því til þess að núverandi og verðandi formennskuland Norrænu ráðherranefndarinnar komi til fundar við Norðurlandaráð í lok árs 2021 til að hefja viðræður um gerð norrænna fjárhagsáætlana í framtíðinni.

Norðurlöndum, 29. október 2021

[Nöfn]